

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 618/2021-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného Mgr. Martinom Jankovičom, advokátom, Železničná 19, Revúca, proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14 Co 69/2020-624 zo 16. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 24. mája 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 14 Co 69/2020-624 zo 16. marca 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Sťažovateľ navrhuje napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého rozsudku a pripojených príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ vystupoval v právnom postavení žalovaného proti žalobcovi v konaní vedenom Okresným súdom Revúca (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 3 C 96/2011 o zaplatenie peňažnej sumy 3 450 eur s príslušenstvom z titulu uplatnenia primeranej zľavy z kúpnej ceny za predaj motocykla.

3. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 3 C 96/2011-552 zo 17. júla 2020 uložil sťažovateľovi zaplatiť žalobcovi peňažnú sumu 2 760,50 eur s príslušenstvom. Okresný súd ustálil, že medzi sťažovateľom ako predávajúcim a žalobcom ako kupujúcim bola uzatvorená kúpna zmluva, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k motocyklu Harley Davidson za dohodnutú kúpnu cenu 13 800 eur. Podľa zmluvy bol počet najazdených km na počítadle 213, počet

skutočne najazdených km 8 000. Sťažovateľ ako predávajúci prehlásil, že motocykel nemá žiadne chyby a že technický stav zodpovedá najazdeným km a veku vozidla. Pri užívaní motocykla došlo k jeho poškodeniu. Žalobca vykonal opravu motocykla v autorizovanom servise, kde bolo zistené, že motocykel mal najazdených 42 942 km. Zo znaleckého dokazovania vyplynulo, že poškodenie bolo spôsobené chybou (porucha olejového čerpadla). Znalec ustálil, že je veľmi pravdepodobné, že porucha v čase predaja motocykla ešte neexistovala, existovali už technické okolnosti jej vzniku a jej vznik bol neodvratný. Okresný súd posúdil chybu motocykla ako tzv. skrytú chybu, pričom zdôraznil, že zodpovednosť za chyby v zmysle § 597 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) je zodpovednosťou objektívnou, predávajúci tak zodpovedá i za skryté chyby. Žalobca mal preto nárok na primeranú zľavu z kúpnej ceny motocykla.

4. Druhá časť nároku žalobcu spočívala v náhrade škody vzniknutej na motore motocykla, ktorá bola spôsobená chybou motocykla, čo viedlo k nutnosti vykonania jeho opravy. Okresný súd ustálil, že poškodenie motora bolo spôsobené jednak existenciou skrytej chyby motocykla v čase jeho predaja, ako aj spoluzavinením žalobcu spočívajúcim v nevhodnom užívaní motocykla po vonkajšom prejavení sa poškodenia motocykla (rozsvietenie červeného svetla signalizujúceho poruchu). Z dôvodu, že nebolo zistené, že by niektorá zo strán sporu mala na vzniku škody väčší podiel, okresný súd ustálil podiel na vzniku škody v rovnakom pomere medzi oboma stranami konania.

5. Na odvolanie sťažovateľa krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu v časti uloženej povinnosti nahradiť žalobcovi peňažnú sumu. Krajský súd sa stotožnil s právnymi závermi súdu prvej inštancie. Sťažovateľ namietal, že chyba neexistovala v čase predaja motocykla, na čo odvolací súd uviedol, že zo znaleckého dokazovania vyplynulo, že je veľmi pravdepodobné, že samotná porucha motora v čase predaja ešte neexistovala, ale existovali technické okolnosti (chyba olejového čerpadla), ktoré smerovali k vzniku poruchy, ktorá bola neodvratnou.

6. Sťažovateľ namietal, že za vznik škody na samotnom motore nebol zodpovedný, porucha motora bola spôsobená výlučne nevhodnou jazdou žalobcu, na čo odvolací súd uviedol, že k poruche motora došlo jednak v dôsledku chybného olejového čerpadla, ako aj v dôsledku konania žalobcu, ktorý podľa záverov znalca nereagoval včas na svetelnú signalizáciu indikujúcu poruchu motora, čím prispel k rozsahu poškodenia. K poškodeniu motora by došlo aj v prípade, ak by žalobca na svetelnú signalizáciu zareagoval bezodkladne, avšak rozsah poškodenia by bol menší.

7. Sťažovateľ odvolaním napadol aj výrok súdu prvej inštancie o náhrade trov konania, ktorým bol zaviazaný na náhradu trov konania, ako aj odvolacieho konania v rozsahu 5,58 %. Krajský súd vyslovil, že súd prvej inštancie rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania predčasne. Z dôvodu plného procesného úspechu žalobcu v odvolacom konaní krajský súd rozhodol o trovách takto:

„III. Rozsudok Okresného súdu Revúca č. k. 3C/96/2011 - 552 zo dňa 17. 07. 2020 vo výrokoch III. a IV. mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 5,58 % v lehote 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým rozhodne o výške náhrady trov konania.

IV. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým rozhodne o výške náhrady trov konania.“

II. Argumentácia sťažovateľa

8. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Okresný súd spoločne s krajským súdom nesprávne právne posúdili nároky žalobcu spočívajúce v nároku na primeranú zľavu z ceny a nároku na náhradu škody.

b) Sťažovateľ je toho názoru, že v čase predaja motocykla na tomto žiadna chyba, teda ani skrytá neexistovala, k poškodeniu motora došlo iba v dôsledku správania žalobcu, ktorý jazdil neprimerane dlho s rozsvietenou kontrolkou poruchy a nevenoval jej pozornosť. V čase predaja motocykla existovali iba technické okolnosti vzniku poruchy olejového čerpadla.

c) Konajúce súdy nesprávne vyhodnotili zodpovednosť sťažovateľa za vznik škody, pretože škoda na motocykle vznikla výlučne v dôsledku konania žalobcu, ktorý nereagoval na svetelnú signalizáciu indikujúcu poruchu motora včas.

d) Sťažovateľ namieta aj výroky odvolacieho súdu o náhrade trov konania, ktoré ho znevýhodnili, hoci sám podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie, teda podanie odvolania viedlo k zhoršeniu jeho právneho postavenia týkajúceho sa nároku na náhradu trov konania. Odvolací súd zároveň nezohľadnil úspech sťažovateľa v poradí v prvom odvolacom konaní, ktorého výsledkom bolo zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie a vrátenie veci späť tomuto súdu. Z výroku rozsudku o trovách konania ani nevyplýva, či má ísť o trovy prvostupňového alebo odvolacieho konania.

e) Sťažovateľ rozsiahlo argumentuje súdnou praxou (rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32 Odo 976/2002, sp. zn. 32 Odo 752/2002, sp. zn. 25 Cdo 2542/2003, sp. zn. 25 Cdo 3234/2006, rozhodnutia Najvyššieho súdu ČSSR sp. zn. Rc 31/79 a sp. zn. Rc 7/92, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Rt 20/1992, R 21/1992, 2Cdo 292/2006) týkajúcou sa zodpovednosti za chyby a za náhradu škody, ako aj závermi odbornej verejnosti k tejto problematike.

f) Na základe už uvedených skutočností považuje sťažovateľ rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie za rozhodnutie vychádzajúce predovšetkým z extrémne nesprávneho právneho posúdenia veci.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci krajským súdom.

10. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že

k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna úprava (IV. ÚS 77/02).

11. Keďže sťažovateľ v ústavnej sťažnosti spochybňuje právne posúdenie veci odvolacím súdom v rozhodnutí, pri ktorom § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku vylučuje dovolací prieskum, ústavný súd, vychádzajúc z účelu konania o ústavnej sťažnosti, posudzoval ústavnú udržateľnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu.

12. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku je potrebné vyvodit', že skutkový stav ustálený okresným súdom (z ktorého vychádzal aj odvolací súd, pozn.) spočíval v konštatovaní, že je veľmi pravdepodobné, že samotná porucha motora v čase predaja ešte neexistovala, ale existovali technické okolnosti (chyba olejového čerpadla), ktoré smerovali k vzniku poruchy, ktorá bola neodvratnou. K poruche motora prispela aj jazda žalobcu, ktorý ak by na svetelnú signalizáciu reagoval skôr, bolo možné predísť takému rozsiahlemu poškodeniu motora, avšak samotné poškodenie nebolo možné zvrátiť. Na takto zistený skutkový stav aplikovali súdy (okresný súd aj krajský súd) ustanovenia Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za chyby, keď chybu olejového čerpadla posúdili ako tzv. skrytú chybu existujúcu v čase prevodu motocykla, za ktorú zodpovedá sťažovateľ objektívne, a z nej potom vyplynul nárok žalobcu na zľavu z ceny, ktorej výška sa rovnala nákladom na opravu chybného olejového čerpadla, ale nepokrývala už náklady na kúpu a výmenu samotného motora.

13. Z hľadiska zodpovednosti za škodu bola ustálená zodpovednosť sťažovateľa ako spoluzodpovedného na vzniku škody, a to v dôsledku porušenia zmluvnej povinnosti poskytnúť žalobcovi pravdivé údaje o stave motocykla. Príčina vzniku škody spočívala jednak v chybe olejového čerpadla, ako aj v neprimeranej jazde žalobcu po tom, ako sa rozsvietila svetelná signalizácia indikujúca porušenie motora. Sťažovateľ bol zaviazaný na úhradu polovice nákladov spočívajúcich v kúpe a výmene motora.

14. Sťažovateľ spochybňuje závery všeobecných súdov v tom, že chyba olejového čerpadla bola posudzovaná ako tzv. skrytá chyba, a z tejto premisy sa potom ďalej odvíja jeho právny názor, že nebol zodpovedný ani z hľadiska zodpovednosti za tzv. skrytú chybu ani z hľadiska zodpovednosti za škodu.

15. Ústavný súd konštatuje, že posúdenie preukázateľne existujúcej chyby čerpadla ako skrytej chyby je právnym posúdením zisteného skutkového stavu. Tento záver sa neprieči zmyslu a účelu právnej úpravy zodpovednosti za chyby v právnom vzťahu vzniknutom na základe kúpnej zmluvy. Kupujúci má právo na poskytnutie plnenia bez chýb, pričom predávajúci zodpovedá za chyby, ktoré vec mala v čase predaja, hoci vyšli najavo aj neskôr. Táto zásada je premietnutím všeobecnej zodpovednosti za chyby v zmysle § 499 Občianskeho zákonníka, pričom sa zohľadňuje špeciálna úprava vzťahujúca sa na kúpne zmluvy v zmysle § 597 ods. 1 Občianskeho zákonníka o tzv. skrytých chybách.

16. Rovnaký záver možno vyvodit' aj vo vzťahu k zodpovednosti za škodu, z ktorej sa sťažovateľ mienil vyvinut' (exkulpovať) tým, že vzniknutá škoda nevznikla v príčinnej súvislosti s chybou olejového čerpadla ako tzv. skrytou chybou, s čím sa všeobecné súdy nestotožnili a skrytú chybu považovali za jednu z príčin vzniknutej škody. Uvedené je podložené aj závermi znaleckého posudku. Z pohľadu inštitútu zodpovednosti za škodu bola táto zodpovednosť posúdená ako všeobecná podľa § 420 Občianskeho zákonníka, kde sa na založenie zodpovednosti za škodu vyžaduje aj zavinenie, ktoré sa prezumuje, pričom je na škodcovi preukázať, že škodu nezavinil.

Argument sťažovateľa o tom, že za vznik škody môže iba žalobca v dôsledku vlastného pochybenia spočívajúceho v oneskorenej reakcii na rozsvietenie kontrolnej signalizácie, nezodpovedá záverom znaleckého posudku, ktorý vyslovuje, že k vzniku škody na motore by došlo aj v prípade včasnej reakcie žalobcu. Uvedené zodpovedá aj zásadám logiky, pretože kontrolná signalizácia indikovala poruchu na motore, ktorá vznikla v dôsledku chyby olejového čerpadla, nie v dôsledku jazdy žalobcu. Žalobca iba prispel k rozsahu poškodenia motora, keď bezodkladne neodstavil motocykel, a preto bol spoluzodpovedným za vznik škody na motore.

17. Zo sťažovateľom uvádzaných rozhodnutí súdov vyplýva právny záver, že nárok na náhradu škody je nárokom odlišným od nároku zo zodpovednosti za chyby a pre ich naplnenie sa vyžaduje splnenie odlišných podmienok [napr. porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32 Odo 752/2002: „*Je totiž nutné rozlišovať vady vecí, ktoré existovali v dobe plnenia (v dobe prevzatia vecí kupujúcim), za ktoré nesie predávajúci zodpovednosť, a ďalej vady, ktoré vznikli až po tejto dobe. Nie je pritom rozhodujúce, že k prejavu vady došlo až po dobe plnenia, rozhodujúce vždy je, či uplatnená vada bola už v dobe plnenia. Pokiaľ však v dôsledku vady, ktorá existovala v dobe plnenia, došlo následne k ďalšiemu poškodeniu veci, predávajúci za túto vadu nezodpovedá z titulu zodpovednosti za vady; do úvahy prichádza (pri splnení zákonom stanovených predpokladov) zodpovednosť za škodu. K takejto situácii môže dôjsť predovšetkým pri poškodení motoru automobilu, ku ktorému došlo až po dobe plnenia v dôsledku vady, ktorá existovala v dobe prevzatia automobilu.*“].

18. Právne závery všeobecných súdov v tejto veci podľa názoru ústavného súdu zodpovedajú aj citovanému rozhodnutiu, ako aj príslušnej právnej úprave, keďže v tejto veci nedošlo k stotožneniu zodpovednosti za chyby a zodpovednosti za škodu. Možno preto ustáliť, že právne posúdenie tejto veci zodpovedá princípu spravodlivého usporiadania pomerov medzi žalobcom a sťažovateľom, napadnutý rozsudok krajského súdu zodpovedá garanciam v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v rámci aplikácie príslušnej právnej normy a spôsobu jej výkladu.

19. V časti tvrdeného porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v dôsledku neaplikovania relevantnej právnej normy, resp. jej nesprávneho výkladu ústavný súd konštatuje, že podanú ústavnú sťažnosť odmieta pre jej zjavnú neopodstatnenosť v zmysle § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pretože nebolo zistené, že by konajúce súdy aplikovali na zistený skutkový stav nesprávnu právnu normu, resp. že by došlo k jej interpretácii spôsobom extrémne vybočujúcim z jej zmyslu a účelu.

20. Okrem toho sťažovateľ rozporuje aj výrok o trovách odvolacieho konania, ktorý bol zmenený odvolacím súdom tak, že žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie, ktoré nebolo úspešné, rozsudok súdu prvej inštancie bol v napadnutej časti potvrdený, čo značí plný procesný úspech vo veci na strane žalobcu.

21. Sťažovateľ sa domáhal, aby odvolací súd zohľadnil aj v poradí svoje prvé rozhodnutie, uznesenie, ktorým bol zrušený v poradí prvý rozsudok súdu prvej inštancie, vec mu bola vrátená na ďalšie konanie s vyslovením právneho posúdenia veci samej, a to z dôvodu, že v tomto odvolacom konaní mal úspech, keďže došlo k zrušeniu rozsudku súdu prvej inštancie. Ďalej uvádza, že v dôsledku podaného odvolania došlo k zhoršeniu jeho právneho postavenia. Výrok o trovách

konania je zase ako celok neurčitý, lebo z neho nie je zrejmé, o aké trovy konania ide, keďže výslovné sú pomenované iba trovy odvolacieho konania.

22. S uvedeným nemožno súhlasiť, pretože v poradí prvé rozhodnutie odvolacieho súdu č. k. 14 Co 114/2016-437 z 31. októbra 2017 nebolo meritórnym rozhodnutím. Išlo o uznesenie, ktorým sa vec vrátila do štádia konania pred okresným súdom, kde sa mal opätovne prejednať žalobný návrh. Účelom odvolacieho konania bolo odstrániť prípadné pochybenia súdu prvej inštancie a vyslovením záväzného právneho názoru prispieť k rozhodnutiu o veci samej. Nemožno preto vecne vyhodnotiť, kto mal úspech v tomto odvolacom konaní, lebo jeho výsledkom nebolo rozhodnutie v merite veci. Z hľadiska nepomenovania trov prvostupňového konania, ale iba trov odvolacieho konania ústavný súd uvádza, že ide o chybu, ktorá ale neznamená neurčitosť rozhodnutia o trovách konania. Ak odvolací súd uviedol, že žalobca má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 5,58 % a trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, je úplne zrejmé, že v prvom prípade ide o trovy pred súdom prvej inštancie.

23. Z hľadiska namietaného zhoršenia právneho postavenia v dôsledku podania odvolania výrok o trovách odvolacieho konania je výrokom závislým od výroku v merite veci, preto odvolací súd v tejto časti ani nie je viazaný obsahom podaného odvolania, ak sa výslovné tento výrok nenapádal, a z tohto dôvodu nemal inú možnosť ako v dôsledku procesného neúspechu sťažovateľa v odvolacom konaní rozhodnúť o plnej náhrade trov konania v prospech žalobcu. Z uvedeného vyplýva, že výrok o trovách odvolacieho konania odráža procesný úspech žalobcu v odvolacom konaní a nevykazuje známky nesprávnej aplikácie príslušnej právnej normy, resp. jej výkladu v rozpore s jej zmyslom a účelom.

24. Aj v tejto časti preto bolo potrebné odmietnuť podanú ústavnú sťažnosť pre jej zjavnú neopodstatnenosť v zmysle § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

25. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2021

Libor DUEA
predseda senátu